

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

73486

30.

IN UREDBE

XXX. ZVEZEK

Učbenik
zakona o drž. računovodstvu
Pregled zakonskih določb
v zvezi s prakso

Sestavil
Sušec Štefan
načelnik finančnega oddelka banske uprave v p.

V Ljubljani 1933

Založila in natisnila tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani
(Predstavniki tiskarne O. Mihálek)

V založbi tiskarne Merkur v Ljubljani

so izšle sledeče knjige:

Zakoni in uredbe:

- I. zv.: Zakon o nelojalni konkurenci, broš. Din 6'—.
- II. zv.: Pravilnik o pomožnem osebju drž. prometnih ustanov v resortu ministrstva za promet, broš. Din 8'—.
- III. zv.: Zakon o javnih beležnikih (notarjih), broš. Din 12'—.
- IV. zv.: Zakon o glavni kontroli, broš. Din 10'—.
- V. zv.: Zakon o občnem upravnem postopku in zakon o banski upravi, broš. Din 20'—, vez. Din 25'—, Razprodano.
- VI. zv.: Uredba, s katero se določa tarifa o nagradah javnih notarjev. — Pravilnik za izvršitev zakona o javnih notarjih. — Zakon o izpremembi in dopolnitvi § 244. zakona o javnih notarjih. — Uredba o številu in sedežih javnih notarjev, broš. Din 18'—, vez. Din 25'—.
- VII. zv.: Zakon o uradnikih, broš. Din 18'—.
- VIII. zv.: Pravilnik o poslovanju krajevnih (mestnih) kontrol in komisarjev za izredne preglede, broš. Din 12'—.
- IX. zv.: Zakon o državnem prometnem osebju, broš. Din 14'—.
- X. zv.: Pravilnik za voditev zemljiških knjig, broš. Din 14'—.
- XI. zv.: A. Ustava kraljevine Jugoslavije. — B. Zakon o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja, broš. Din 8'—.
- XII. zv.: Zakon o volilnih imenikih. — Zakon o volitvah narodnih poslancev za narodno skupščino, broš. Din 8'—, Razprodano.
- XIII. zv.: Zakon o društvih, shodih in posvetih, broš. Din 6'—.
- XIV. zv.: Uredba o lekarnarski zbornici, broš. Din 8'—.
- XV. zv.: Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o volitvah narodnih poslancev, naredba, popravki, tolmačenja, pojasnilo, objava ter obrazci volilnih zapisnikov in pooblastila k zakonu o volitvah narodnih poslancev. — Zakon o volitvi senatorjev, broš. Din 8'—.
- XVI. zv.: Zakon o obrtih, broš. Din 20'—, vez. Din 25'—; pošt-nina Din 3'—.
- XVII. zv.: Zakon o poslovnem redu v narodni skupščini. — Zakon o poslovnem redu v senatu, broš. Din 15'—, Razprodano.
- XVIII. zv.: Zakon o meščanskih šolah, broš. Din 5'—.
- XIX. zv.: Zakon o lovu, broš. Din 7'—.
- XX. zv.: Zakon o zadrugah državnih uslužbencev, broš. Din 5'—.
- XXI. zv.: Uredba o povračilu potnih in selitvenih stroškov civilnih državnih uslužbencev, broš. Din 7'—.
- XXII. zv.: Obča univerzitetna uredba, broš. Din 15'—.
- XXIII. zv.: Uredba o draginjskih dokladah državnih uslužbencev. — Uredba o draginjskih dokladah državnih upokojencev, broš. Din 6'—.

Zakoni in uredbe

XXX. zvezek

Učbenik **zakona o drž. računovodstvu**

**Pregled zakonskih določb
v zvezi s prakso**

Sestavil

Sušec Štefan

načelnik finančnega oddelka banske uprave v p.

V Ljubljani 1933

Založila in natisnila tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani
(Predstavnik tiskarne O. Mihálek)

+ 73486

73486

M 144 / 1952

195200144

Vsebina

	Stran
Uvod in vsebinski razpored	6
I. Državni proračun	7
1. Občne odredbe	7
2. Sestava proračuna	9
3. Rezervni krediti	12
4. Votiranje proračuna	14
5. Naknadni in izredni krediti	14
6. Državna gotovina	15
7. Finančni zakon	16
8. Izvrševanje državnega proračuna	17
A. Občne norme	17
B. Pogodbe in nabave	24
C. Pomožna sredstva državne blagajne	30
Č. Posebne odredbe	31
II. Zaključni in občni državni račun	32

Pri sestavi te knjižice me je vodila želja, da ustvarim pripomoček, ki naj bi v poljudni obdelavi omogočal študij in zanimanje za sicer dokaj težko razumljivi zakon o državnem računovodstvu.

Knjižica je namenjena državnemu in samouprav-
nemu uradništvu, visokošolskemu dijaštvu in vsem
onim, ki jih zanimajo določila tega za gospodarstvo
celotne države, odnosno njenih majhnih in najmanj-
ših edinic tako važnega zakona.

Ljubljana, v avgustu 1933.

Sušec Štefan.

Uvod in vsebinski razpored.

Kar je političnemu življenju »ustava«, to je državnemu gospodarstvu »zakon o državnem računovodstvu«. Razlika med njima je le v tem, da se zakon o državnem računovodstvu lahko vedno izpreminja z navadnim zakonom. Navedeni zakon tvori osnovo in ogrodje, na katerih sloni državno gospodarstvo ne samo v formalnem, temveč tudi v materialnem pogledu.

Zakon o državnem računovodstvu je izšel dne 6. marca 1910. in je prvotno veljal za bivšo kraljevino Srbijo.

Po nastanku jugoslovanske države, sedanje Jugoslavije, se je srbski zakon proširil s kraljevim ukazom z dne 30. decembra 1919. na vse ozemlje naše kraljevine. Ta kraljevi ukaz je nato skladno z vidovdansko ustavo nadomestil zakonodajni odbor narodne skupščine z zakonom z dne 22. januarja 1922. (Službene novine« št. 41 iz l. 1922. — »Uradni list« št. 58 iz l. 1922.) Kmalu zatem pa je bil ta zakon izpremenjen in dopolnjen z zakonom z dne 22. maja 1922. (»Službene novine« št. 148 iz l. 1922. — »Uradni list« št. 57 in 290 iz l. 1922.) Ob tej priliki se je zakon prilagodil novim, izpremenjenim razmeram in je njegovo tedaj določeno besedilo v glavnem še sedaj veljavno. Le v posameznih določilih je bil s finančnimi zakoni, odnosno proračunskimi dvanajstinami ponovno izpremenjen, vendar pa je v svojem bistvu ostal neokrnjen.

Zakon o državnem računovodstvu obravnava:

I. Predpise o državnem proračunu (budžetu), ki se nanašajo:

1. na občne odredbe,
2. na sestavo proračuna,
3. na rezervne kredite,
4. na votiranje proračuna,
5. na naknadne in izredne kredite,
6. na državno gotovino (obratno glavnico),
7. na finančni zakon,
8. na izvrševanje državnega proračuna, ki vse-

buje:

- A. občne norme,
- B. norme o pogodbah in nabavah,
- C. norme o pomožnih sredstvih državne blagajne,
- Č. posebne odredbe;

II. predpise o zaključnem in občnem državnem računu.

I. Državni proračun.

1. Občne odredbe.

Državni proračun (budžet) je zakon, po katerem se razpolagajo in odobrujejo vsi državni dohodki in razhodki za dobo enega leta. Nepreliminirani, odnosno nerazporejeni smejo biti samo oni dohodki, odnosno razhodki, ki jih zakon o državnem računovodstvu in ustava izrečno omenjata.

Čas, za katerega velja državni proračun, se imenuje proračunsko leto. Proračunsko leto je določeno od 1. aprila do 31. marca naslednjega leta. Od proračunskega leta se mora ločiti računsko leto, to je čas, v katerem se morajo računi o dohodkih in razhodkih proračunskega leta končno dovršiti. Sedaj traja računsko leto na osnovi določila finančnega zakona 17 mesecev, to je 12mesečna doba pro-

računskega leta, nadalje doba 4 mesecev za nakazovanje angažiranih kreditov in končno še en mesec za izvršitev nakazil.

Državni proračun sestoji skladno z uredbo o tehnični sestavi budžeta iz leta 1927. (»Služb. novine« št. 108 iz l. 1927. — »Uradni list« št. 247/57 iz l. 1927.) iz treh glavnih delov, in sicer:

1. iz proračuna občnih državnih dohodkov in razhodkov (proračun občne administracije),

2. iz proračuna dohodkov in razhodkov državnih podjetij,

3. iz finančnega zakona.

Vsebina budžeta je razdeljena:

a) na državne razhodke,

b) na državne dohodke,

in sicer na posamezne razdelke (oddelke), glave (poglavja), partije in pozicije. Finančni zakon pa je razčlenjen na paragrafe (člene). Največjo važnost daje zakon partiji. Vsaka partija obsega razhodke, odnosno dohodke iste vrste in istega značaja ter predstavlja samostojen votum narodne skupščine (narodnega predstavništva). Po partijah knjiži oddelek računovodstva ministrstva za finance posameznim resortnim ministrstvom otvorjene kredite, čeprav odreja zakon o državnem računovodstvu (čl. 4.) nekoliko drugače. Analogno se morajo knjižiti po partijah tudi vsi zadevni presežki na dohodkih in izdatkih.

Načelo zakona o državnem računovodstvu je: noben državni izdatek se ne sme izvršiti, ako v budžetu nima kritja, in vsak dohodek, najsi bo kakršnekoli vrste (redni, neredni ali izredni), se mora vnesti v državni proračun.

Vsi razhodki kakor tudi dohodki stoje pod nadzorstvom ministrstva za finance in so podrejeni pregledu glavne kontrole. Radi tega morajo blagajne, računovodstveni odseki finančnih direkcij kakor tudi

oblastva, ki izvršujejo budžet, prejemati navodila finančnega ministrstva, oddelka državnega računovodstva. Danim navodilom se morajo pokoravati, ker so sicer disciplinsko odgovorni. Nasprotno pa morajo tudi blagajne, računovodstveni odseki mesečno obveščati ministrstvo za finance (oddelek za državno računovodstvo) o vsem denarnem stanju, to je o državni gotovini, o depozitih in o drugih denarnih vrstah kakor tudi o izplačilih, ki čakajo blagajno za prihodnji mesec. Iz tega razmerja se je porodila potreba, da so bili na osnovi finančnega zakona za leto 1922./23. računovodstveni uradniki državnih strok občne uprave prevedeni v stalež finančnega resorta. Zunaj finančnega resorta so ostali računski uradniki: 1. direktij pošte in telegrafa, 2. direktij državnih železnic in 3. direktij šum, ki opravljajo posle kot organi tako zvanih specialnih računovodstev svojih resortnih ministrstev. Razen teh ima državna uprava še celo vrsto nadaljnjih specialnih računovodstev in specialnih blagajn, kakor pri ministrstvu za vojsko in mornarico, pri Državni hipotekarni banki, pri državni razredni loteriji, pri upravi rečne plovitve, pri ministrstvu za zunanje posle, pri centralnih carinskih blagajnah in drugih ustanovah. Kakor rečeno, vodi finančni minister po oddelku državnega računovodstva vrhovno nadzorstvo o upravljanju budžeta. Da se omogoči to nadzorstvo, vodi oddelek državnega računovodstva ministrstva za finance računске knjige po sistemu dvojnega (dopičnega) knjigovodstva. Navodila za enotnost knjigovodstva daje minister za finance.

2. Sestava proračuna.

Predhodne račune dohodkov in razhodkov (budžeta) sestavlja za svojo stroko vsako ministrstvo, in sicer deloma samo, deloma pa po svojih podrejenih oblastvih. Ti predhodni računi državnega proračuna,

ki jih prejme resortno ministrstvo od podrejenih oblastev, morajo biti opremljeni z vsemi pojasnili formalnega in materialnega značaja. Podpisati jih morata šef oblasti in šef odseka za računovodstvo, odnosno dotične ustanove. Podpisani funkcionarji so vsi odgovorni za točnost predloženih podatkov. Vsi predhodni računi državnega proračuna morajo biti dostavljeni finančnemu ministrstvu najkasneje do 10. avgusta, ki sestavi do 1. oktobra občni predhodni račun državnega proračuna. Do tega časa mora finančni minister sestaviti tudi finančni zakon.

Podlaga za sestavo proračunskega predloga za dohodke je povprečna enoletna vsota, ki se dobi iz dohodkov poslednjih treh let, izvzemši one dohodke, ki stalno rastejo, ali kjer to zahtevajo posebne okolnosti, ki vplivajo na višino dohodkov. Dohodki, ki izvirajo iz pogodb, se vnašajo v pogojenih vsotah. Kar se tiče razhodkov, se ne sme predlagati nobena zvišba, če ni utemeljena v zakonu ali v dejanski potrebi. Vsak resortni minister kakor tudi vsako podrejeno oblastvo morajo vse zvišane vsote razhodkov s pismenim poročilom — ekspozéjem — utemeljiti.

Ko prejme finančni minister od posameznih resortnih ministrstev predhodne račune dohodkov in razhodkov, mora izvesti ravnotežje med dohodki in razhodki s tem, da zmanjša razhodke. Poskrbeti mora, da se dohodki in razhodki ujemajo s pravnim stanjem, da je budžet realen in da se eventualni primanjkljaji ne prikrivajo. Ako izkazuje budžet primanjkljaj, mora finančni minister poskrbeti za vir, iz katerega se bo kril. To mora storiti s svojimi pobudami. Navadno se to izvrši v finančnem ekspozéju, s katerim predloži narodnemu predstavništvu predlog proračuna s finančnim zakonom.

Od finančnega ministra sestavljeni predlog proračuna odobri ministrski svet. Nato se s kraljevo pooblastitvijo predloži narodni skupščini (narodnemu predstavništvu) v razpravo najkasneje v enem me-

secu, ko se ta sestane na jesensko zasedanje. Narodna skupščina (narodno predstavništvo) ne sme zvišati ne števila ne iznosov partij, pač pa jih sme znižati ali črtati. S predlogom proračuna se mora predložiti hkratu tudi občni državni račun z zaključnim računom minulega proračunskega leta, ki mora že biti pregledan po glavni kontroli. Nadalje se morajo obenem predložiti tudi tabele samoupravnih doklad, ki so odobrene za ono leto, v katerem se proračun odobruje.

Državni dohodki in razhodki so redni, ako izvirajo iz stalnih finančnih virov, prilični (neredovni), ako se pojavljajo občasno (to je n. pr. vsako 3. leto, ali pa ako trajajo samo nekaj časa), in izredni (vanredni), ako nastopijo slučajno, ali pa ako jih je povzročila kakšna izredna državna potrebsčina. Tako se izredni dohodki ne morejo v detajlih preliminarati, ker so njih okolnosti nepoznane. Iz istega razloga se izredni razhodki tudi ne morejo poimenoma vnesti v proračun. Za izredne razhodke se smatrajo tudi one potrebsčine (trebovanja), ki se ne morejo pokriti z rednimi sredstvi državnega proračuna. Vsi redni dohodki in razhodki se morajo vedno izkazati ločeno od priličnih in izrednih. Redne potrebsčine se ne morejo nikdar kriti z izrednimi dohodki.

Pri sestavi predloga proračuna je izkazati najprej razhodke, potem dohodke, in sicer vedno v celih dinarjih in v kosmatih, to je v brutto-zneskih.

Radi primerjave in boljše orientacije je treba postaviti v posebne stolpce odobrene proračunske vsote tekočega leta kakor tudi dejanski — odobreni — rezultat poslednjega zaključenega proračunskega leta — vse po pozicijah.

Kar se tiče potrebsčin — kreditov za gradbena podjetja in za investicije, je omeniti, da se vpisujejo v predlog proračuna šele tedaj, ko so v podrobnostih izdelani vsi načrti in ko je pristojno oblastvo odo-

brilo predhodni račun stroškov. V proračun se vnese le toliko kredita, kolikor ga je treba v dotičnem letu. V besedilo partije, odnosno pozicije pa se mora vsekakor postaviti celotni izdatek. Ako se ta v proračun postavljene partijski ali pozicijski kredit prekorači, se mora zaprositi odobritev ministra za finance in naknadno tudi narodne skupščine (narodnega predstavništva). Do odobritve pa se mora ustaviti delo le tedaj, ako bi to ne bilo škodljivo za državo.

Za zaupne namene so dopuščene potrebščine — krediti — v ministrstvih za zunanje in notranje posle, nadalje v ministrstvu za vojsko in mornarico in po določilu vsakokratnega finančnega zakona v predsedništvu ministrskega sveta. Ti krediti se uporabljajo ob nadzorstvu ministrskega predsednika in niso zavezani pregledu glavne kontrole.

Plače državnega osebja se vstavijo v predlog proračuna po dejanskem stanju, osnovanem po predpisih uradniškega zakona. Navodila, ki jih izdaja vsako leto minister za finance za sestavo budžeta, označujejo tudi dan, ki je za to stanje odločilen. Potrebe za periodične zviške in za napredovanja se vnesejo v posebne pozicije. Nova zvanja (položaji) se s proračunom ne morejo uvajati in tudi ne odrejati napredovanja. V predlog proračuna se ne smejo vnesti kot dohodki prihranki, doseženi iz prejšnjih proračunskih kreditov in tudi ne vsote, ki jih država prejme iz stalnih posojil.

3. Rezervni krediti.

Poleg rednih kreditov se vnesejo v proračun posebne vsote kot rezerve za naslednje namene:

1. za nezadostno preliminirane potrebščine (kredite),

2. za potrebščine, ki niso imenovane v pozicijah,

3. za manjše izredne potrebščine, nadalje za namene, ki jih uvaja vsakokratni finančni

zakon, kakor n. pr. rezervni kredit za uvajanje novih zakonov ali pa za dovršitev započelih novih zgradb. Iz rezervnega kredita »za nezadostno preliminirane razhodke« se smejo povečati samo krediti za materialne potrebščine, ne pa tudi za osebne. Le izjemoma se smejo osebni razhodki povečati iz rezervnega kredita, in sicer samo tedaj, ako so osebni izdatki v nerazdružni zvezi s povečanimi materialnimi potrebščinami. Povsem izključeni so zviški za podpore, subvencije in slično.

Znesek rezervnega kredita za nezadostno preliminirane razhodke je po zakonu omejen na 1 % od vsote odobrenih kreditov za materialne razhodke. Ta odstotek se pa navadno s finančnim zakonom zviša na 5 %. Črpanje tega kredita je vezano na odobritev finančnega ministra, odnosno ministrskega sveta.

Iz rezervnega kredita »za male potrebščine, neimenovane v pozicijah« (sitne neimenovane potrebe) se dovoljujejo izdatki, ki bi se po svoji naravi sicer morali omeniti v pozicijah partij, a je njihova označba iz kateregakoli razloga izostala. Iz tega kredita se plačujejo tudi izdatki za plače, ki so potrebne, ako se upokojeni ali odpuščeni uslužbenci ne razrešijo takoj, marveč služijo dalje preko 1. dne v mesecu (od dneva ukaza do razrešitve). Višino tega rezervnega kredita določa vsakokratni finančni zakon. Potrošek iz tega kredita pristoji do zneska, določenega v finančnem zakonu (20.000 Din), ministru za finance, čez tako določeni znesek pa ministrskemu svetu.

Rezervni kredit za manjše izredne potrebščine je določen za manjše izredne izdatke, ki se pri sestavi proračuna niso mogli predvideti in določiti. Ti izdatki utegnejo biti materialne ali pa tudi osebne narave, pri čemer so pa izdatki za plače u k a z n e m u osebju izločeni. Izdatke iz tega kredita odobrava ministrski svet na predlog finančnega ministra. Višina poedinega izdatka se limitira z določili finančnega zakona.

4. Votiranje proračuna.

Državni proračun odobruje narodna skupščina (narodno predstavništvo), ki glasuje po partijah. Odobreni proračun s finančnim zakonom se sestavi v treh izvodih, od katerih se po dobljeni sankciji izroči eden narodni skupščini (narodnemu predstavništvu), eden finančnemu ministru in eden glavni kontroli.

Ako narodna skupščina (narodno predstavništvo) ne more pravočasno izglasovati proračuna, se podaljša proračun minulega proračunskega leta za eno ali za več dvanajstin, najdalj pa za 12 dvanajstin. Če je narodna skupščina (narodno predstavništvo) razpuščena, preden je proračun rešen, se sme proračun minulega proračunskega leta podaljšati s kraljevim ukazom najdalj za štiri mesece. Ako se tudi v tem času ne reši, pa do konca budžetnega leta. S podaljšanjem proračuna se uveljavijo krediti »pro rata partis« za redne razhodke z odredbami finančnega zakona vred; za izredne in prilične razhodke pa le v toliko, kolikor so utemeljeni v sklenjenih pogodbah in pravomočnih razzsodbah rednih sodišč, državnega sveta in glavne kontrole. Pri črpanju kreditov prejšnjega proračuna so izločeni oni krediti, ki niso vneseni v predlog proračuna za prihodnje leto.

Pri tako zvanem »ex lex« stanju, to je ako se proračun ne odobri in tudi ne podaljša v dvanajstinah, se ne smejo vršiti nikakršni izdatki in ne pobirati dohodki, ker bi se sicer dotični organ, ki bi vršil izdatke in pobiral dohodke, moral kaznovati z izgubo službe in čina ter materialno odgovarjati za vsote. Izplačevati se smejo le obresti in glavnice državnih dolgov, ki so bili učinjeni na podstavi zakonov.

5. Naknadni in izredni krediti.

V državnem gospodarstvu nastopajo pri rednih izdatkih nepredvideno ali nenadoma večje potreb-

ščine, ki se ne morejo kriti ne iz rednih kreditov, ker so preliminirani v nezadostnem iznosu, in tudi ne iz rezervnih kreditov, ker so ti določeni za manjše nezadostno preliminirane razhodke. V tem primeru je treba zahtevati sredi proračunskega leta od narodne skupščine (narodnega predstavništva) naknaden kredit. To se mora zgoditi pravočasno, to je tedaj, ko krediti, ki so odobreni v proračunu za dotične namene (n. pr. pri zgradbah), še niso izčrpani. Resortni minister mora potrebo naknadnega kredita obrazložiti finančnemu ministru, ki jo predloži ministrskemu svetu in nato narodni skupščini (narodnemu predstavništvu), ako je zbrana, če pa ne zaseda, se lahko skliče na izredno zasedanje.

Za one izredne državne potrebščine, za katere v proračunu sploh ni preliminiranega kredita in se ne morejo kriti iz občnega rezervnega kredita, bodisi ker so izdatki previsoki, ali ker je kredit izčrpan, se mora zahtevati izreden kredit (n. pr. izdatki zaradi povodnji, potresa). Kakor pri naknadnih kreditih, tako tudi pri izrednih kreditih stavi finančni minister predloge narodni skupščini (narodnemu predstavništvu). Vsi ti predlogi morajo vsebovati tudi pokritje izdatkov in porazdelitev na partije in pozicije.

Knjiženje naknadnih in izrednih kreditov se vrši ločeno. V zaključnem računu se morajo v posebnem stolpcu posebej izkazati. Izkazati se pa mora tudi celotni razhodek dotične partije.

6. Državna gotovina.

Konec proračunskega leta preostajajo v državnih blagajnah razne denarne vsote. Te vsote izvirajo iz prihrankov ali pa iz dohodkov, ki niso bili preliminirani. Preostale vsote tvorijo tako zvano državno imovino, ki jo je smatrati za rezervo proračunskemu ravnotežju. Državna imovina se sme po pooblastilu finančnega zakona uporabljati šele potem,

ko se je 50 % izločilo za osnovanje obratne glavnice glavne državne blagajne. Zakon določa maksimalno višino obratne glavnice, ki se mora doseči z izločanjem (16 milijonov dinarjev). To določilo pa je zbog povsem drugačnih razmer, nastalih po našem narodnem zedinjenju, vsekakor postalo potrebno revizije.

Državna imovina se sme brez odobritve narodne skupščine (narodnega predstavništva) uporabljati za poravnavo državnih obveznosti iz prejšnjih let in za vračanje v prejšnjih letih neupravičeno pobranih dohodkov. O tej uporabi odloča minister za finance. O vsej drugi porabi pa odloča narodna skupščina (narodno predstavništvo). Račun državne gotovine se vodi ločeno od proračunskega računa.

7. Finančni zakon.

Sestavni del državnega proračuna tvori finančni zakon. Vsebovati mora:

1. skupno vsoto razhodkov,
2. skupno vsoto dohodkov,
3. razliko med njimi in eventualni način izravnave,
4. vsoto blagajniških zapisov, ki so lahko v obteku,
5. odredbo, da se smejo dohodki uporabljati samo za preliminirane razhodke po partijah in pozicijah in odredbo, pri katerih pozicijah ne sme biti virementov,
6. odredbo, da se smejo pobirati samo one državne in samoupravne davščine (takse), ki jih je odobrila narodna skupščina (narodno predstavništvo) in da se te ne smejo zvišati brez odobritve,
7. odredbe, ki se nanašajo na bilanciranje proračuna, to so odredbe finančnega značaja in vse druge odredbe, ki ne nasprotujejo zakonu o državnem računovodstvu.

Zakon o državnem računovodstvu določa tudi, česa finančni zakon ne sme vsebovati. To je:

1. ne sme porazdeliti državne imovine razen imovine, s katero se plačujejo obveznosti iz prejšnjih let, in

2. ne sme porazdeliti proračunskega presežka, ako bi se pojavil v predhodnem proračunu.

Pooblastitve, ki se podeljujejo posameznim ministrom, veljajo le toliko časa, kakor zakon sam, to je za leto dni, ako ne pride do podaljšanja z dvanajstinami.

Nastane vprašanje, kaj je z naredbami finančnega zakona, s katerimi se izpreminjajo določila specialnih zakonov. V tem pogledu velja kot načelo, da imajo izpremembe zakonov trajno moč, torej časovno neomejeno veljavo, ako izvrši izpremembo zakonov minister, ki ga je finančni zakon za izpremembo zakona ali za izdajo pravilnika pooblastil. V tem primeru ima izprememba zakona, odnosno izdani pravilnik zakonsko moč (moč zakona). Seveda se mora minister poslužiti danega pooblastila pravočasno. Ako se pa s finančnim zakonom neposredno izpreminja besedilo specialnih zakonov, je po mnenju pravnikov dvomljivo, ali velja izprememba samo za eno leto, kakor finančni zakon, ali brez časovne omejitve dalje. Prevladuje pa v tem pogledu mnenje, da je veljavnost takih izprememb s finančnim zakonom časovno omejena.

8. Izvrševanje državnega proračuna.

A. Občne norme.

Finančni zakon in budžet z vsemi svojimi partijami in pozicijami bi se morala objaviti v »Službenih novinah«. Običajno pa določa finančni zakon, da se objava budžeta opušča (radi tehničnih težkoč). Objavlja se torej samo finančni zakon. Državni proračun izvršuje državno oblastvo. Pri tem postopa ob-

lastvo v dveh funkcijah, in sicer kot nakazovalec in kot računodajnik. Državno oblastvo predstavlja finančni minister.

Finančni minister odreja zbiranje dohodkov in skrbi, da se pravočasno stekajo v državno blagajno. V ta namen je upravičen, izdajati naredbe in navodila na vse organe, ki imajo opravka z državnimi dohodki.

Glede državnih dohodkov velja kot glavno načelo, da se mora vsak dohodek, ki državi pripada, tudi dejanski

1. vložiti v državno blagajno in
2. knjižiti v računске knjige.

Izjemo od tega načela tvorijo le oni državi pripadajoči dohodki, ki so neizterljivi, in oni dohodki, glede katerih je s specialnim zakonom drugače odrejeno (fondi). Nasprotno pa se tudi ne sme noben državni dohodek, ki je vložen v blagajno in vknjižen, vzeti iz blagajne in izknjižiti, razen v primerih, ki so v specialnih zakonih določeni.

Dohodki se zbirajo v glavno državno blagajno; o njih vodi račune oddelek državnega računovodstva pri ministrstvu za finance, ki jih porazdeljuje po naredbah ministra za finance. Za porazdelitev dohodkov so odločilni veljavni zakoni. Oddelek državnega računovodstva pri ministrstvu za finance otvarja državnim oblastvom kredite in zalaga njih blagajne z denarjem.

Državne dohodke — med katere spada tudi državni material — smejo zbirati samo organi, ki so po zakonu za to pristojni, in sicer na osnovi generalnih nalogov, ki se smejo dati, ko je budžet odobren. Hranijo se dohodki v državnih blagajnah. Državnih blagajn ne sme nihče uporabljati brez odobritve finančnega ministra.

Vsi dohodki se morajo žurnalizirati in knjižiti na račun tekočega proračunskega leta. Žurnaliziranje dohodkov izvršujejo perцепcijski uradi

(davčne uprave), knjiženje pa računovodstva (odseki računovodstva finančnih direktij).

Upravitelj blagajne je obenem tudi računodajnik, ki mora polagati račun o izdatkih. Računodajnik je torej funkcionar, ki prevzema, hrani in izdaja državni denar. Po predpisu čl. 56. zakona o državnem računovodstvu ne more biti računodajnik nikdar obenem naredbodavec — nakazovalec — administrator. Iz tega sledi, da se nakazovalčeve (naredbodavčeve — administratorske) dolžnosti ne smejo spajati z računodajnikovimi.

Nakazovalci v smislu zakona o državnem računovodstvu so:

1. ministri v svojih resortih,
2. starešine državnih oblastev.

Ministri so nakazovalci prve stopnje, starešine oblastev (oddelkov) pa nakazovalci druge stopnje.

V teoriji se zdi to prav enostavno; v praksi pa je stvar tuptatam zamotana, tako da je bilo včasih v konkretnih primerih težko odločiti, kdo je nakazovalec II. stopnje. Stvar je postala enostavnejša z upravno razdelitvijo države na banovine.

Zakon o banski upravi iz leta 1929. določa, da je ban nakazovalec prve stopnje za državni proračun, kolikor se tiče izvrševanja kreditov, odrejenih za bansko upravo. S tem so postali nakazovalci druge stopnje starešine (šefi, direktorji) banski upravi podrejenih zavodov in ustanov. V finančnih zadevah (resortu) je nakazovalec II. stopnje finančni direktor.

Nakazovalci (tudi ministri) so materialno odgovorni za svoja dejanja, in sicer na tožbo glavne kontrole, ki je popolnoma neodvisna.

Naloga nakazovalcev je, da odredjajo uporabljanje kreditov, kontrolo in nadzorstvo nad to uporabo pa vodi finančni minister.

Nakazovalci ne smejo odredjati nikakršnih izdatkov in tudi ne smejo angažirati kreditov, ako ni v za-

dostni meri na razpolago odobrenega in otvorjenega kredita za dotično leto.

Kredit angažirati se pravi, zaseči (zavzeti) kredit vnaprej za določen namen, in v določenem znesku, preden je podan pravni povod za izplačilo ali za potrošek dotičnega zneska. Angažiranje kredita se izvrši z nakazovalčevim aktom na računovodstvo, ki mora to zabeležiti (v knjigi: parcialnik kreditov) in upoštevati.

Ako naj se izdatek, ki je izredne narave in čigar višina je negotova (približna), angažira, ga mora šef računovodstva prijaviti finančnemu ministru v trenutku, ko se angažira.

Predn se kakšenkoli izdatek angažira, se mora nakazovalčev akt opremiti s potrdilom knjigovodje, da obstoji odobren in otvorjen kredit, ki še ni izčrpan. Nadalje mora biti akt vidiran od pristojne mestne (krajevne) kontrole. Ako nakazovalčev akt teh potrdil ne izkazuje, računodajnik (blagajnik) ne sme angažirati izdatka.

Isti pogoji morajo biti izpolnjeni tudi pri plačilnih nalogih, ki odrejajo izplačilo iz državne blagajne.

Plačilni nalog mora biti pismeno izdan, podpisan od pristojnega naredbodavca (nakazovalca) in opremljen z izpričujočimi dokumenti. V besedilu plačilnega naloga mora biti označen namen izplačila, nadalje proračunsko leto, partija in pozicija.

Nakazovalec sme izdati plačilni nalog šele tedaj, ko je delo, služba, posel ali nabava že izvršena. Pred izvršitvijo dela se plačilni nalog ne sme izdati.

Računovodstvo (računodajnik) mora odkloniti izplačilo, odnosno nakazilo (plačilni nalog) vrniti nakazovalcu:

1. ako ne ustreza vsem navedenim formalnim pogojem,

2. ako naj se izdatek zaračuni na neustrezajočo partijo,

3. ako se za izplačilo ne navede pravi upnik.

Zavrnitev izplačila mora računovodstvo (računodajnik) utemeljiti s pismeno pripombo.

Ako nakazovalec navzlic pripombi iznova odredi izplačilo, mora računodajnik (računovodstvo) po svojem oblastvu priobčiti zadevo ministrstvu za finance. Finančno ministrstvo se nato sporazume z resortnim ministrstvom in samo odredi izplačilo ali ga pa ustavi.

Kakor že omenjeno, morajo plačilni nalogi imeti »vizum« mestne (krajevne) kontrole.

Če mestna kontrola iz kakršnegakoli razloga ne da svojega viza, mora primer priobčiti glavni kontroli.

Preden predloži mestna kontrola zadevo glavni kontroli, pristavi na spis svojo »primedbo« (pripombo) z rdečilom, nakar se akt vrne naredbodavcu.

Naredbodavec predružači nalog ali pa poroča resortnemu ministrstvu, da se sporazume z glavno kontrolo.

Ako vztraja naredbodavec prve stopnje (resortni minister) pri prvotnem nalogu in se ne sporazume z glavno kontrolo, predloži resortni minister zadevo ministrskemu svetu, ki se ali pridruži mnenju glavne kontrole ali pa skuša po svojem predsedniku doseči sporazum z glavno kontrolo.

Ako se sporazum tudi sedaj ne doseže, mora glavna kontrola dati »vizum s pridržkom« za izplačilo, v odločitev pa izroči stvar narodni skupščini (narodnemu predstavništvu).

Razen navedenih navadnih plačilnih nalogov pozna zakon o državnem računovodstvu tudi tako zvane »razporedne« (anticipativne) naloge.

Razporedne naloge smejo po zakonu izdajati samo ministri.

Izdajajo se razporedni nalogi tedaj, ako se po naravi poslov redni plačilni nalogi ne morejo izdati. To se zgodi, ako naj se izvrši izplačilo v krajih, kjer ni državne blagajne (v inozemstvu), ali pa, ako izdatek dejanski še ni učinjen.

Z razporednimi nalogi se ne smejo zamenjati navadni nalogi, ki odrejajo izplačilo na državne ustanove kot denarne zaloge proti naknadnemu obračunu — na osnovi izdanih pravilnikov — v smislu člena 131. zakona o državnem računovodstvu.

Kot nadaljnjo vrsto plačilnih nalogov pozna zakon tako zvane »akreditivne« naloge.

Ti nalogi ne smejo presegati vsote 30.000 dinarjev. Izdajati jih smejo ministri, ako bistvo poslov to zahteva.

Bistvo akreditivnih nalogov obstoji v tem, da se smejo zneski postopno dvigniti iz državne blagajne do nakazane vsote.

Osebe, na katere se glasi nalog, se zovejo akreditirane. Za pravilnost izdatkov so osebno in materialno odgovorne.

S pravilno izdanimi plačilnimi nalogi se črpajo krediti.

Krediti se smejo porabljeni samo za to, kar je v pozicijah posameznih partij označeno. To vrhovno načelo mora vsak nakazovalec (naredbodavec) upoštevati in se po njem ravnati.

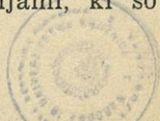
Ako se na kaki poziciji pojavijo presežki, jih je mogoče med proračunskim letom ob izvestnih pogojih uporabiti v namene druge pozicije iste partije.

Za znesek presežka se dotična pozicija zmanjša, druga pozicija pa se za isti znesek zviša ali okrepi. Ta postopek se imenuje virement.

Virementi med pozicijami ene in iste partije se smejo vršiti, ako ni to za posamezne pozicije s finančnim zakonom izrečno prepovedano.

Izvršitev virementov je dopustna šele tedaj, ko jo je pristojno resortno ministrstvo odobrilo. Slednje mora o tem obvestiti oddelek budžeta ministrstva za finance.

Običajno se z vsakim finančnim zakonom — navzlic obstoječemu načelu — dovoljujejo virementi v posameznih razdelkih med vsemi partijami, ki so

določene za osebne izdatke uradništva (za plače in draginjske doklade).

Razume se pa, da mora tudi te viremente pred izvršitvijo odobriti pristojno ministrstvo.

Pozicije so mnogokrat porazdeljene na tako zvane »subpozicije«, v katerih je detajlno označen namen, za katerega naj se kak znesek uporabi.

Nastane vprašanje, ali je za subpozicije dopustno virmiranje ali ne.

Ministrstvo za finance je odločilo, da se subpozicije morajo virmirati, ker se sme kredit uporabljati samo za to, kar je označeno v subpoziciji.

O virementih kakor tudi o vseh odločbah, ki so v zvezi z budžetnimi dohodki in razhodki, je obveščati glavno kontrolo.

Konec vsakega proračunskega leta se vsi krediti »ex lege« zatvarjajo, to se pravi, od prvega aprila naprej se ne sme angažirati v breme minulega budžeta noben izdatek in tudi ne trošiti kredit, ako ni bil pravočasno (to je do 31. marca) angažiran. Zatvarjanje posameznih kreditov se lahko vrši tudi med letom po posebnih odredbah.

Do konca budžetnega leta angažirani krediti se morajo v nadaljnjih štirih mesecih nakazati v izplačilo, najkeseje v petem mesecu pa se mora izplačilo izvršiti. Po tem roku se za preteklo budžetno leto ne more nič več izplačati.

Sestaviti se mora seznam neizvršenih plačil, v katerem se mora navesti tudi razlog.

Seznam neizvršenih izplačil je predložiti finančnemu ministrstvu.

Vse terjatve do države zastarajo v roku 5 let, računši od dne, ko je bilo otvorjeno računsko leto, v katerem je terjatev nastala. Ta rok se lahko izloči v pogodbah in specialnih zakonih.

Rok zastaranja ne nastopi pri onih zahtevah, ki niso mogle biti nakazane v izplačilo iz razlogov, ki leže v državni administraciji ali tožbi.

B. Pogodbe in nabave.

Pogodbe, iz katerih izvirajo za državo ali samoupravo dohodki ali razhodki — plačila, se morajo načeloma sklepati po predhodni javni dražbi (licitaciji).

Javna dražba je ali

1. ofertalna ali
2. ustna.

Katera izmed njiju nastopa, odloča pristojni minister, odnosno samouprava.

Pogodbeniki ne smejo biti:

1. aktivni državni uradniki,
2. narodni poslanci in
3. oni, ki jih je od državnih nabav izključil finančni minister, ker so pri prejšnjih nabavah s svojim postopkom oškodovali državo.

Pogodbe se ne smejo v škodo države (samouprave) izpremeniti, razen če to predhodno odobri državni svet po izjavi posvetovalnega odbora. Posvetovalni odbor se postavlja za dobo enega leta s kraljevim ukazom. Prošnje za izpremembo pogodbe so zavezane posebni taksi (po tar. post. 24.a taksne tarife v znesku 100 Din).

Pristojni za sklepanje pogodb so ministri in njih pooblaščenci.

Pogodbe se smejo sklepati samo za dobo enega leta.

Pogodbe za daljšo dobo (nad eno leto) mora odobriti ministrski svet. Semkaj spadajo najemnin-ske in zakupne pogodbe, pogodbe glede prenašanja pošte, pogodbe za nabavo materiala in slično.

Materialne potrebščine je načelno nabavljati od naših državljanov; prednost med njimi imajo invalidi in njih rodbine.

Ako se potrebni material ne izdeluje ali ga ni dobiti v naši državi, se nabavlja v inozemstvu.

V inozemstvu se nabavlja tudi, ako se domači proizvajalci nočejo udeležiti licitacij ali če zahtevajo nerazmerno višje cene nego so one na tržiščih (na domačih ali inozemskih). V tem primeru se smejo tudi inozemci udeležiti licitacij.

Vsa dela, zgradbe, železnice, ceste in mostovi se morajo izvrševati z domačimi delovnimi močmi. Evidenco in kontrolo vodijo domača nadzorna oblastva (banska uprava, železniška direkcija).

Brez javne dražbe se smejo sklepati pogodbe o nakupih in prodajah samo v določenih primerih.

Ti primeri so v čl. 86. zakona o državnem računovodstvu taksativno naštetih v 17 točkah.

Brez javne dražbe se smejo sklepati:

a) pogodbe o nabavah, o zakupih (najemih), o transportih in zgradbah, če obveznost (dohodek ali izdatek) ne presega Din 100.000, odnosno Din 50.000, ako traja pogodba več let,

b) vse nabave neglede na višino pogojenih zneskov, ako gre:

1. za tajna dela ali za nujnost (pri nezgodah), ki licitacije ne dopuščajo,

2. za patentirane predmete, ki jih sme izdelovati samo določena oseba,

3. za nabavo proizvodov hišnega dela in invalidskih delavnic,

4. za nabavo ali popravilo oborožitvenega vprežnega in jezdnega materiala za vojsko,

5. za znanstvene knjige, za kirurške in preizkusne inštrumente ter za sanitetni material,

6. za živalske pasme v državnih ustanovah,

7. za življenske potrebščine, ki se ne morejo nabaviti na javnih dražbah (n. pr. stvari za prehrano).
Te je kupiti komisijsko po predpisih pravilnika;

c) pogodbe o prodajah:

1. državnih neuporabnih premičnin (n. pr. pohištva), ako njih vrednost ne presega 5000 dinarjev,

2. kmetijskih in industrijskih proizvodov iz državnih podjetij;

č) pogodbe o nakupu monopolnih predmetov iz prve roke;

d) vse pogodbe neglede na višino obveznosti tedaj, ako sta dve predhodni licitaciji (dražbi) ostali brez uspeha, to je ako ni bilo ponudb ali ako so bile ponujene cene neprimerne, odnosno pretirane. V tem primeru more resortni minister izvršiti delo v lastni režiji.

Za vsako državno dobavo ali prodajo, ki se izvrši bodisi z javno dražbo ali z neposredno pogodbo, je predpisan poseben postopek.

Predvsem se morajo, preden pride do nabave, prodaje ali do izvajanja del, predpisati pismeni pogoji (dražbeni pogoji), odnosno napraviti načrti.

V dražbenih pogojih morajo biti navedeni vsi elementi administrativne, tehnične in finančne narave, kakor: kraj, čas in način nabave ali prodaje, posledice glede kavcije, ako bi dobavitelj ne izpolnil pogojev, dokazi glede sposobnosti dražiteljev itd. (glej čl. 86.a zakona o drž. rač.).

Kavcija, ki se zahteva pri javnih dražbah, ima namen, da se zavaruje izvršitev pogodbe, ter tvori zastavo, do katere ima država prvenstveno pravico. Kavcija znaša za domače dobavitelje (podjetnike) 5 %, za inozemske pa 10 % od vrednosti nabave, zgradbe ali prevzetega posla.

Kavcija sme biti:

1. v gotovini,
2. v državnih ali od države garantiranih obveznicah,
3. v komunalnih obveznicah, ki imajo priznano pupilarno varnost. Obveznice se računajo po (minimalni) borzni vrednosti, toda ne nad normalno vrednostjo,

4. v garantnih pismih denarnih zavodov z vplačano glavnico najmanj enega milijona dinarjev. Te zavode določa finančno ministrstvo.

Licitacije se morajo objaviti vsaj 30 dni pred dnevom dražbe, in sicer 3krat v »Službenih novinah«. Razglasi so nujni in se morajo v 5 dneh po prejemu objaviti. V banovinskih službenih listih so objave fakultativne.

Mesečni rok se sme s potrdilom resortnega ministrstva skrócić na polovico.

Objave navadno niso identične z dražbenimi pogoji.

Objava mora vsebovati:

1. oblastvo, ki priredi licitacijo,
2. kraj in dan licitacije,
3. kje so na vpogled dražbeni pogoji,
4. višino kavcije in termin, do kdaj se mora položiti.

Ponudbe morajo biti pismene in zapečatenе; odpira jih komisija treh ukaznih uradnikov v javni seji.

O licitaciji se vodi zapisnik, ki ga morajo podpisati komisija in prisotni ponudniki.

Cene se morajo pisati s številkami in besedami.

O izidu licitacije je treba odločiti v roku 30 dni. Odločbo izda minister ali njegov pooblaščenec.

Preden se ponudbe odpro, se mora komisija uveriti, ali so izpolnjeni pogoji o dražiteljski sposobnosti in ali je kavcija položena.

Na prvi licitaciji morajo biti najmanj 3 dražitelji.

Pripuščeni ponudniki morajo podpisati izjavo, da so jim dražbeni pogoji znani.

Ako je več istovetnih ponudb z najugodnejšimi pogoji, se izvrši med njimi na isti seji ožja dražba ter se sestavi poseben zapisnik.

Ne upoštevajo se:

1. nedoločene ponudbe, to so one, iz katerih se ne more ugotoviti cena, in

2. naknadne ponudbe, ki so vložene po zaključnem sprejemanju ponudb.

Isto velja tudi za ustne dražbe, h katerim imajo dostop samo dražitelji, ki so pravočasno položili predpisano kavcijo.

Ako prva licitacija ne uspe, se odredi v roku 20 dni nova, ki se izvrši neglede na število ponudnikov.

Izid licitacij se mora pregledati, preizkusiti, oceniti in predložiti ministru ali njegovemu pooblaščenču.

Pri ministrstvu za finance je ustanovljen odbor za oceno nabav, ki oddaja strokovna mnenja o državnih nabavah. Temu odboru se morajo predlagati vse licitacije in pogodbe o nabavah za zneske nad 100.000 dinarjev. Samo ministru za vojsko in mornarico je dana večja pristojnost. On sme odobravati nabave za prehrano (človeško in živalsko) do 400.000 dinarjev sam.

Končne odločbe izdaje ali resortni minister samostojno ali sporazumno s finančnim ministrom, odnosno ministrski svet, ako gre za zneske, ki presegajo dva milijona dinarjev.

Pri samoupravnih nabavah pripada končna odločba avtonomni upravi.

Praviloma mora končna odločba pasti v korist najugodnejše ponudbe.

Dražbeni pogoji, ki jih je podpisal dražitelj z izjavo, da so mu znani, so javna listina in se smatrajo za pogodbo. Podpisujejo se navadno v dveh izvodih, odnosno v toliko izvodih, kolikor je pogodbenikov.

Izdražitelj trpi vse državne davščine (takse, neposredne davke), ki veljajo na dan, ko se sklene pogodba. O avtonomnih dokladah pa zakon ne govori ničesar.

Izdražitelj (dobavitelj) mora držati in izpolniti vse dražbene pogoje, dobaviti blago in izvršiti delo

v določenem roku. Ako tega ne stori, se nabava (zgradba ali delo) lahko odda na novi licitaciji, odnosno z novo pogodbo drugemu dobavitelju ali pa se izvede v režiji na račun izdražitelja.

Izdražitelju se sme rok za dobavo podaljšati, ako za to prosi s kolkovano prošnjo vsaj 10 dni pred potekom roka.

Če se mu določeni rok podaljša, se ob likvidaciji nabave odbije kot kazen v korist invalidskemu fondu za vsakih 1000 dinarjev vrednosti nabave po 2 dinarja na dan za toliko dni, za kolikor se mu je izpolnitev podaljšala. Ta kazen odpade, če je bila dobava ovi-rana po višji sili (*vis maior*).

V primeru, da nastane spor o kakovosti nabave ali izvršenega dela, sme stranka zahtevati izvedeniško presojo. Vsaka stranka izvoli po enega strokovnjaka; ta pa izbereta nadaljnjega strokovnjaka za predsednika. Odločba te komisije je obvezna.

Izplačilo se praviloma odredi po izvršenem delu ali nabavi.

Na odplačilo vnaprej, preden je delo ali nabava izvršena, se ne sme nobeno oblastvo zavezati. Odplačila vnaprej so v zakonu dovoljena, ako gre:

1. za izvršitev del v državni (samoupravni) režiji,
2. za plačila na zastavljene državne efekte do ene desetine vrednosti,
3. za trgovinska in industrijska podjetja, ki ne prevzamejo nabave materiala brez plačila vnaprej in so notorično zmožne kredita,
4. za banke, ki so pooblašcene, izvrševati amortizacijo državnega dolga,
5. za plačilo najemov za državne potrebe, ako je to v pogodbah dogovorjeno.

Pač pa se morajo pogojene cene plačevati v so-razmernih odplačilih po vrednosti izvršenih del ali dobavljenega materiala.

C. Pomožna sredstva državne blagajne.

Država izvršuje svoja izplačila iz državnih dohodkov

1. z gotovino,
2. z nakaznicami na svoje organe,
3. z nakaznicami na Narodno banko, ki jih obračunava v tekočem računu.

Ako proračunski dohodki ne pritekajo pravočasno, se državna blagajna poslužuje posebnega sredstva, da si nabavi gotovino.

To sredstvo so posebne nakaznice, ki nosijo obresti ter se zovejo blagajniški zapisi ali boni. Boni so dvojni: redni in izredni.

Redni blagajniški zapisi se izdajajo najdalj na eno leto, se glase na prinosnika ter se sprejemajo pri državnih blagajnah za gotovino.

Vsota blagajniških zapisov in višina obresti se določata s finančnim zakonom.

Konec leta se morajo boni, ki so v prometu, izplačati ali po pristanku predložitelja zamenjati za nove ali pa pretvoriti v tako zvane obveznice.

Izredni blagajniški zapisi so oni, ki jih izdaja država za kritje obratne glavnice glavne državne blagajne Narodni banki. Teh bonov ni treba obnavljati.

V državnih blagajnah so tudi zneski, ki niso last države. To so depoziti.

Depoziti tvorijo državni dolg, ki ga je država dolžna vrniti, ako je depozit po obstoječih predpisih sposoben za izročitev.

Depoziti se ne smejo uporabljati za dnevne potrebe državne blagajne. O njih se vodi posebna evidenca (depozitna knjiga).

Kot končno sredstvo, da si pribavi država gotovino, se le-ta poslužuje posojil, za katera izdaje obveznice s kratkim in dolgim rokom. Obveznice s kratkim rokom se morajo izplačati v roku šestih mesecev.

Posojila na obveznice (obligacije) sme država najemati le na podstavi predhodnega zakona.

Č. Posebne odredbe.

Med posebnimi odredbami navaja zakon raznovrstne norme o uradništvu. Te norme so po večini razveljavljene z zakonom o uradnikih z dne 31. marca 1931.

Omeniti bi bilo glede uradništva naslednje:

Zakon o državnem računovodstvu deli uradniško osebje na ukazno, t. j., imenovano s kraljevim ukazom, in na neukazno.

Število v budžetu preliminiranih ukaznih zvanj (položajev) se ne sme izpreminjati in ne prekoračiti.

Na mesto uradnika višjega zvanja (položaja) se sme postaviti uradnik nižjega zvanja.

Ukazne osebe se ne smejo postavljati na mesto neukaznih.

Za upokojenca se smatra uradnik od dne ukaza o upokojitvi.

Plače, pokojnine in nagrade dnevničarjem se morajo izplačevati vnaprej. Od tega pravila je dopustno odstopati za neukazne uslužbenke in za dnevničarje.

Kot najvažnejše določilo med posebnimi odredbami je omeniti člen 131., ki normira možnost učinjati začasne izdatke (predujme) iz državne blagajne proti naknadnemu obračunu.

Začasni izdatki (predujmi) se smejo učinjati:

1. na račun potnih in selitvenih stroškov,
2. na račun honorarjev,
3. v primerih, kjer to finančni minister izrečno dovoli.

Semkaj spadajo denarne zaloge državnim ustanovam za majhne materialne potrebščine. Uradniki kakor tudi ustanove morajo v najkrajšem času izvršiti obračun, to je predložiti potni in selitveni

račun, odnosno dokumente (priznanice), s katerimi izpričajo potrošnjo in uporabo predujma, odnosno denarne zaloge. Za predložitev potnega računa je v administrativnem postopku predpisan rok enega meseca, vendar se sme »začasni izdatek« trpeti tudi dalj časa.

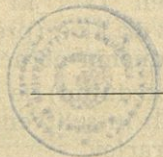
II. Zaključni in občni državni račun.

Za vsako proračunsko leto mora finančni minister sestaviti zaključni račun in občni državni račun.

Zaključni račun je definitivno stanje proračuna po izvršenih virementih — razhodkov in dohodkov — z vsemi naknadnimi in izrednimi krediti. Ima obliko in razdelitev proračuna.

Občni državni račun izkazuje ves efekt, ki se je dosegel pri izvajanju proračuna. Iz njega so razvidni vsi v proračunskem letu doseženi dohodki in izdatki; ti se primerjajo v posebnih stolpcih z odobrenimi ter prikazujejo v nadaljnjem stolpcu razliko med njimi po partijah in pozicijah.

Občni državni račun izkazuje stanje blagajniške gotovine in stanje državne gotovine.

COBISS. *E 284

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000176873

772 9 10/100

81

XXIV. zv.: Gradbeni zakon, broš. Din 8'—.

XXV. zv.: Zakon o taksah, broš. Din 45'—, vez. Din 55'—.

XXVI. zv.: Taksni in pristojbinski pravilnik, broš. Din 30'—, vez. Din 35'—.

XXVII. zv.: Uredba o sodnem poslovníku in Sodni poslovnik za sodišča prve in druge stopnje, z obrazci, broš. Din 30'—, vez. Din 36'—.

XXVIII. zv.: Zakon o občinah, broš. Din 8'—, vez. Din 15'—.

XXIX. zv.: »Cestni promet«, broširan izvod Din 18'—, vezan izvod Din 24'—.

XXX. zv.: Učbenik zakona o državnem računovodstvu, broširan Din 8'—.

Sledijo nadaljnji zvezki.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ŠT. 23

Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

V tiskarni Merkur izhajata med drugim:

SLUŽBENI LIST

kraljevske banske uprave Dravske banovine

TRGOVSKI LIST

strokovno glasilo za trgovino, obrt in industrijo. Izhaja trikrat na teden ter velja celoletno Din 180'—, mesečno Din 15'—

V založbi tiskarne Merkur v Ljubljani

so izšle sledeče

Leposlovne knjige:

- Conan Doyle-Mulaček: **Pozna osveta.** Detektivski roman broš. Din 25—, vez. Din 30—
- Jack London: **Morski vrag.** Roman broš. Din 20—, vez. Din 30—
- Kreff: **V oklopnjaku okoli sveta.** V dveh delih; vsak del broš. Din 20—, vez. Din 26—
oba dela skupaj broš. Din 40—, vez. Din 46—
- Ouida: **Kneginja Zurova.** Roman broš. Din 30—, vez. Din 35—
- Ouida: **Farnmor.** Roman broš. Din 28—, vez. Din 35—
- P. Ripson: **Marsove skrivnosti.** Roman broš. Din 28—, vez. Din 35—
- Claude Anet: **Arijana.** Roman broš. Din 24—, vez. Din 32—
- Clara Viebig: **Babja vas.** Roman, vez. Din 32—
- Al Jennings: **Pesnik in bandit.** Roman, vez. Din 35—
- J. Špicar: **Martin Napuhek.** Pravljična igra za mladino v petih slikah broš. Din 10—
- Radivoj Rehar: **Popotovanje po zvezdi Večernici** broš. Din 12—
- Radivoj Rehar: **Pesmi o kraljeviču Marku,** kart. Din 36—

Razno:

- Pravila naših delniških družb** broš. Din 15—
- Dnevnik za babice** broš. Din 4—
- Porodni izkazi** broš. Din 1—

Razne tiskovine po obrtnem zakonu.

Ob naročilu je poslati denar naprej in za odpravo in poštino še po 1 Din za izvod.